

D • N

5/8 1957

Hr Hammarskjöld berömmar sitt verk

I sin senaste rapport har Förenta nationernas generalsekreterare givit en översikt av opinionens hållning till FN under det senaste året, Ungernskrisens och Mellanösternkrisens år. Till formen är rapporten en saklig redogörelse, till innehållet ett högst subjektivt försvar för hr Hammarskjölds verk, för vad han själv gjort och för den organisation i vilken han är anställd. Tendensen undanskymmes av den otvivelaktiga för vilken hr Hammarskjöld är ryktbar, en otvivelaktighet som ofta uppfattas som diplomatisk listighet, men säkerligen till stor del beror på en naturlig fallenhet för det grumliga, som endast fulländats av vanan och ambitionen. Den skymmes också av författarens förmåga av opersonlig presentation, av skenbar distans, som kan ge en mindre uppmärksam läsare intrycket att det här är fråga om analys och inte om advokatyr.

Målet — att prisa FN och dess chef — nås genom en överblick av debatten, som sällan är direkt oriktig, men med särskild styrka framhäver de synpunkter som passar författaren; det nås också genom att författaren i form av villvilliga referat av andra prisar sina egna åsikter. Vi får, kort sagt, veta att folk i allmänhet, och i synnerhet klokt folk, är nöjda med FN; med mild glädje konstaterar hr Hammarskjöld detta mänsklighetens välförhållande.

Intresset för FN har ökat under det senaste året, fastslår rapporten, och detta är otvivelaktigt riktigt. "På det hela taget var den allmänna reaktionen i världen gynnsam", FN:s prestationer har lett till "en mera utbredd uppskattning av möjligheterna för en världsorganisation" av FN:s typ; med satser som dessa, på en gång vaga och obevisbara, börjar skönmålningen. I många läger, sägs det, har man ansett att FN genom sin utvidgning — från 60 till 81 stater 1955 — i växande grad blivit en riktig spegel både av de förhoppningar och av de spänningar som präglar tillvaron i tjugonde seklet och det viktigaste centrum för väsentliga anpassningar och gemensamt framåtskri-

dande"; den första delen av satsen är ostridigt riktig, den senare delen är på en gång vag och tvivelaktig. Hr Hammarskjöld spårar "tecken i många länder" på en omvärdering av FN i positiv riktning — litet överraskande, då generalsekreteraren så ofta förut talat om hur världen uppskattar FN. "Förvisso kan den internationella situationen sägas stå klarare för många människor än för ett år sedan, med en ny uppskattning av styrkan hos den världsoption som kan mo-

biliseras genom FN:s maskineri när detta maskineri utnyttjas." Mobilisering av världsoptionen, därmed menas tydligen de resolutioner som utan resultat fördömde Rysslands politik i Ungern och med resultat fördömde England, Frankrike och Israel — Ryssland, dess satelliter och andra stater som försvarade Ungerns krossande blir genast representanter för världsoptionen då det gäller förkastelse domen över andra. Sådana är teserna över hela linjen, oklara, undvikande, halvsanna, men i anda och sanning neutrala.

Otrevligare är dock hr Hammarskjölds benägenhet att i kritiken av FN se utslag av missförstånd eller okunnighet. Han klagar över "bristen på förståelse" för vad FN är och skall vara. De missuppfattningar som därför uppkommer beror delvis "på den eftersläpning i förhållande till naturvetenskap och teknologi som intresset för världsfrågorna är föremål för inom allmänna opinionen" (här införes plötsligt en föråldrad sociologisk schablon) och framträder särskilt då FN klandrats för dubbelmoral eller en dubbel standard i sin politik gentemot Ungern, respektive i Mellanöstern. För att råda bot på missuppfattningarna och okunnigheten krävs insatser för att sprida kännedom om FN. Inte med ett ord antyds det att någon berättigad kritik är tänkbar, att det fun-

nits något galet i vad som skett — endast villfarelser och bristande insikt kan, enligt denna redogörelse, förklara kritiken.

Här blir hr Hammarskjölds konstner alltför grova, alltför lätta att genomskåda. FN:s politik under det senaste året har kritiserats av politiker och pressmän över hela världen, av personer som hr Hammarskjöld aldrig skulle våga anklaga för okunnighet om han nämnde deras namn. Till kritikerna hör — för att blott ta några personer, vilkas inlägg vi tidigare utförligt refererat — Winston Churchill, Spaak, förut belgisk premiär- och utrikesminister, Acheson, förut amerikansk utrikesminister, Armstrong, redaktör för Amerikas främsta utrikespolitiska tidskrift. Då hr Hammarskjöld på denna kritik svarar med att den okunniga allmänheten måste upplysas går han, mildt talat, för långt.

Själva sakfrågan, som så ofta diskuterats i denna tidning, skall vi nu inte gå närmare in på. Hur vackert man än vill se FN, lär ingen förneka att organisationen just under detta år måst notera svåra misslyckanden, att den inte handlar i överensstämmelse med sina i stadgan uttryckta principer — naturligtvis främst på grund av de anslutna staternas hållning. Det är betänkligt då FN:s generalsekreterare i form av en opinionsöversikt förnekar allt detta och, om också även på denna punkt otvivelaktigt, antyder att allt är bra som det är. Därmed gör sig hr Hammarskjöld till en tjänsteman utan personligt ansvar, med överslätandet och reklamen som tjänsteplikt. I den mån folk tror på vad han säger bidrar han inte att upplysa och leda, utan att fördunkla och vilseföra.